

24,4 kg

Kilde: Danmarks Statistik, 2004

er mængden af ost, hver dansker sætter til livs i løbet af et år, og det har været støt stigende i flere år. I 1990 var det 14,7 kg.

SÅ DET FYRAFTEN SPEEDNETWORKING

Udvid dit netværk ved dette Speednetworking Event, der skaber og styrker kontakten mellem virksomheder, der vil forøge netværket og omsætningen. Det foregår i aften klokken 18.45 på Ninis i St. Kongensgade 42 i København.

Politik fører ikke til noget

Mange folkevalgte tror, at politik er billet til en stor karriere efter Folketinget. De bliver klogere. I modsætning til de fleste andre lande er dansk politik en karrieremæssig blindgyde.

Livet som folkevalgt var slut – men det blev det ikke ringere af. Først var der stillingen som leder af en moderat tænketank i partiet, og straks efter kom det vellønnede job som politisk rådgiver for et advokatfirma, der fik ham til at udbryde: »Der er et liv efter politik. Og det er slet ikke dårligt».

I USA, altså. For tidligere kongresmedlem Charles Bass er det politiske efterliv sødt, som det ofte er tilfældet for politikere i USA og en række andre lande, hvor en karriere i politik åbner døren til indflydelsesrige stillinger.

Men hvor udenlandske ekspolitikere karrieremæssigt flyver på business class, kan danske politikere dårligt nok tilkæmpe sig en plads på turistklasse. Jacob Buksti står eksempelvis stadig og venter ved check-in-skranken. Efter at vælgerne i 2005 stemte den forhenværende trafikminister ud oven på en Formel 1-agtig fartovertrædelse på 173 km/t, har han forgæves prøvet at få sig et job. »Den viden, man har som minister og politiker, er ikke efterspurgt.

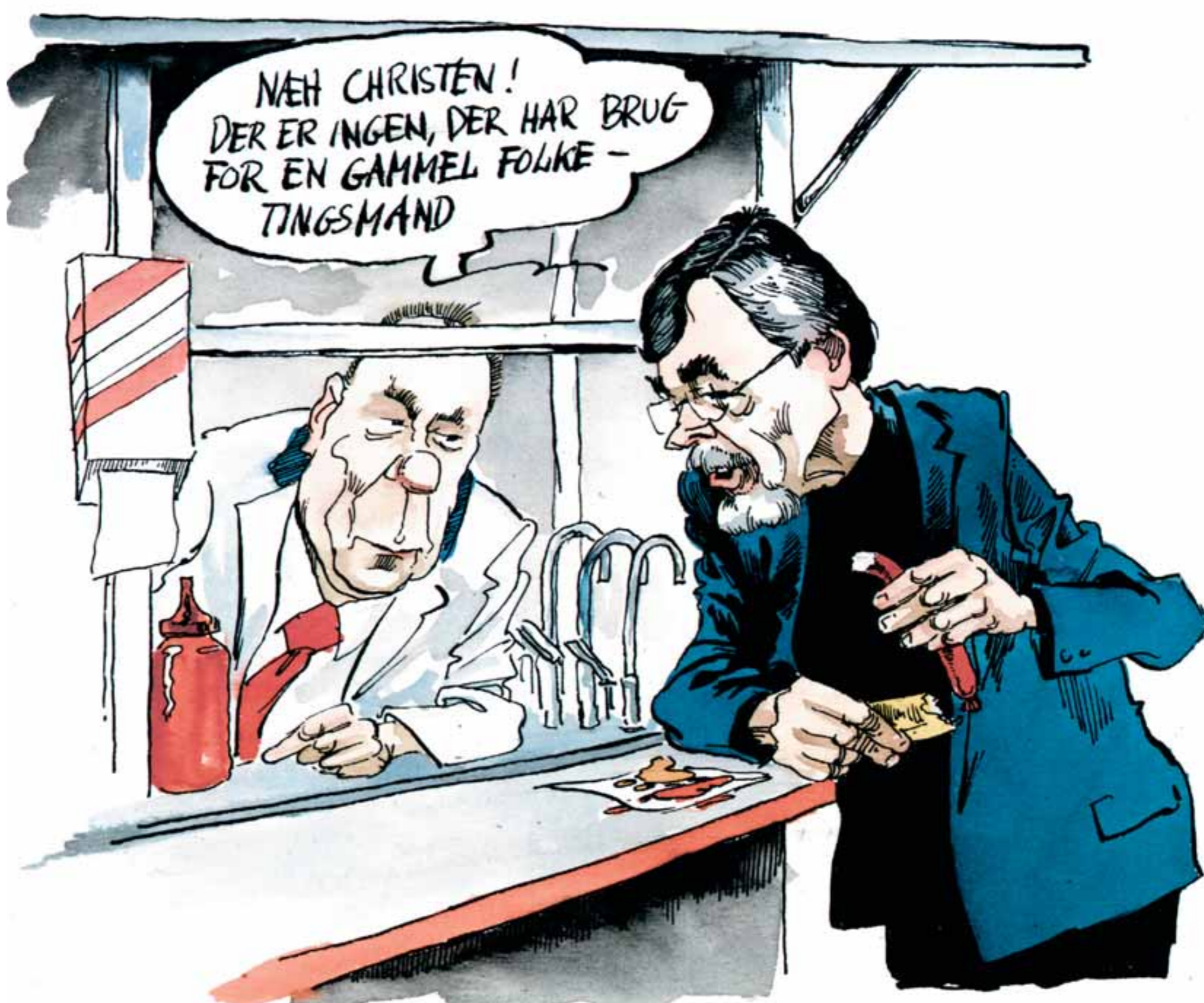
Og det kan man egentlig undre sig over. Jeg er endt med at måtte starte for mig selv», siger Buksti, der trods 20 års universitetserfaring og massiv første-håndsviden om politik blev vejret og fundet for let til universitetsstillinger på statskundskab – et sted, som i andre lande nærmest er overbefolket med kompetente ekspolitikere. I dag driver han et konsulentfirma for politisk rådgivning. »Danmark er et lille land, hvor systemerne udvikler deres egne folk. Det er to verdener, der ikke matcher».

Buksti er langt fra den eneste, for hvem den politiske vej endte blindt – med 173 km/t eller ej. En meget lang række politikere har måttet konstatere, at et liv i politik enten ikke har gavnet karrieren eller decideret skadet den. Buksti, Bjørn Westh og Grethe Fenger Møller er bare et par eksempler på politikere, der har haft svært ved at veksle tunge ministerposter til interessante karrierer bagefter. Selv tidligere statsministre som Poul Schlüter (K) og Poul Nyrup Rasmussen (S) har ikke haft efter-karrierer, som kan kaldes blændende.

»Det er decideret diskvalificerende for ens videre karriere at have været i politik. Det er jantelov for fuld udblæsning», siger Pia Gjellerup. Som socialdemokratisk finansminister bestred hun landets næstmest magtfulde embede – i dag leder hun fagforeningen DJØF's politiske sekretariat. En stilling, hun angiveligt er glad for, men: »Det er et mystisk paradoks. Som politiker skal man ikke tro, at man er noget særligt – og det er på mange måder sundt nok. Men når man så skal ud af politik, tror folk lige pludselig, at man er en hel masse – og så tør de ikke ansætte én».

En god kombination

Manglen på interesse i ekspolitikere fra erhvervsliv, interesseorganisationer og den offentlige sektor står ofte i skærende kontrast til politikernes egen selvopfattelse. Men mere interessant står den i lige så klar kontrast til virkeligheden i vestlige lande som Frankrig, England og USA, hvor en politisk karriere nærmest er en fribillet til et lukrativt efterliv som lobbyist, universitetsprofessor, bestyrelsesmedlem eller topchef. Eksempelvis er næsten halvdelen af de 200 politikere, der har forladt USA's kongres de seneste syv år, registreret som lobbyister i den lukrative ind-

Tegning: Roald Als

flydelsesindustri omkring Det Hvide Hus. Som en rapport fra Public Citizen's Congress Watch forarget konstaterede:

»For mange politikere er Kongressen blevet en station på vejen til rigdom – en nødvendig jobtrænings- og netværksperiode, så de efter at have forladt deres job som folkevalgt kan sælge deres indflydelse til dem med dybe lommer».

Selvfølgelig findes der danske politikere, der virkelig fik fut i efter-karrieren. Men det, der kendetegner folk som skateminister Carsten Koch, der blev investeringsdirektør, og finansminister Henning Dyremose, der siden blev berygtet som TDC-efterfølger med den vulgære fratrædelsesbonus, er, at de næsten altid også havde en strålende karriere, før de gik ind i politik.

»Det er vigtigt at gøre sig klart, at politik i sig selv ikke skal være en karriere. Det er kombinationen af erfaring, der gør det», siger Anne Birgitte Lundholt, som var direktør i Dansk Møbelindustri, indtil hun

blev konservativ industriminister i Schlüter-regeringen og siden politisk ordfører. I 1998 blev hun direktør for Danske Slagterier: »Jeg havde ikke fået det job, hvis jeg 'bare' havde været politiker».

Folketinget skal jo gerne være repræsentativt for befolkningen. Og derfor er der som udgangspunkt intet galt i, at Jan Sjursen (KrF) går tilbage til et lærerjob efter tiden som minister og tungen på vægtskålen i dansk politik. Problemet er bare, at mange politikere tror, de er skabt til mere.

Ingen interesse

»De færreste har lyst til at gå tilbage til det, de kom fra. Nogle føler måske, det er under deres 'værdighed'. Man tror måske, at man er til mere og kan tro, at det er adgangstegen til den store erhvervs-karriere, at man er kommet så langt i politik», siger tidligere kulturminister for de radikale Ebbe Lundgaard, der kom fra en højskole-tilværelse og efter ministertiden lod sig vælge til formand for FDB.

Men den tanke kan de fleste politikere roligt slå ud af hovedet. Headhuntere, Politiken har talt med, er aldeles uinteresserede i politikere, medmindre der er tale om helt specielle job. Som en af dem siger: »Det er ikke i sig selv meriterende at være skolelærer med ministererfaring. De har ingen kommerciel indsigt, og som minister får de heller ikke ledelseserfaring, for det er embedsmændene, der driver butikken».

Og Folketinget er netop fuld af skolelærere. Trods al talen om akademikervælde er det danske Folketing – i særdeleshed hvad angår ministrene – faktisk langt mere 'folkeligt' end i andre lande. Ingen af de mest populære uddannelser blandt politikere er nogen karriereracer: Ti procent af medlemmerne er skolelærere, skarpt forfulgt af faglærte og studerende. Des-

uden er offentligt ansatte stærkt overrepræsenterede.

»Den danske tradition er lidt usædvanlig. I de fleste vesteuropæiske lande har politikere det generelt bedre end i Danmark», siger professor i offentlig forvaltning Tim Knudsen fra Københavns Universitet og giver blandt andet følgende grunde til politikernes karriereproblemer:

- I andre lande er man bedre til at sætte politikernes retrætemuligheder i system, for eksempel i form af amtmandslignende stillinger med medaljer på brystet. I lande som Frankrig kører eliten ligefrem rundt i sit eget lukkede samfundssystem. Men herhjemme har embedsmændene dygtigt modarbejdet ethvert tilløb til den slags.

«Det politiske system i mange andre lande er indrettet til at sikre sine egne. I USA udskiftes hele centralad-ministrationens top ved hvert præsidentskifte. Og man skal ikke længere væk end til Finland og Østrig for at finde en langt mere politisk rekruttering end her.

- Desuden er folketingsmedlemmernes rotationshastighed steget voldsomt siden 1973, så problemet er blevet større. Hvor politikere før forlod Folketinget i pensionsalderen, ryger de i dag både ind og ud langt tidligere. »Før så man ikke

folk som Jens Rohde og Frank Jensen. Og det er historisk ekstremt, at man allerede er et slidt ansigt i midten af 40'erne», siger Tim Knudsen.

Netop Frank Jensen (S) er et nyligt eksempel på en politiker, som efter den tabte kamp om formandsposten i partiet nu er på vej ud af Folketinget i en ung alder. Efter opgøret gav den tidligere justitsminister adskillige avisinterview, der svært kunne opfattes som andet end jobansøgninger. I dag er han bestyrelsesformand for Aalborg Universitet og har et par andre bestyrelsesposter – hvilket han efter eget udsagn er tilfreds med: »Min force er ikke at sidde med den daglige driftsledelse, men at arbejde med den overordnede strategi», siger han efter at have sagt nej til andre jobtilbud. Men han erkender, at mange ekspolitikere er i modvind. »Mange virksomheder er bange for at blive slået i hartkorn med en politikers holdning. Der er ofte en puritansk indstilling derude».

Politikere i forældet system

Hertil kommer en særlig dansk fagidioti, der ikke kun rammer politikere. Mens man navnlig i den engelsktalende verden er ligeglad med folks papirer og interesseer sig mere for, hvad de rent faktisk kan, stirrer man sig på disse breddegrader typisk blind på folks formelle kvalifikationer. I praksis er det derfor eksempelvis stort set umuligt at blive ansat i centraladministrationen, hvis man ikke har en samfundsvidenskabelig kandidatgrad. Man udvikler sine egne folk i et lukket, selvbeholdende system – og så er det svært at komme ind udefra.

»Danmark er det meget sektordelt. Meget få skifter. Helt generelt kan man diskutere mobiliteten i samfundet», siger tidligere folketingsmedlem Bjørn Westh (S).

Men der er også en anden årsag til politikernes karriereproblemer, som ingen har lyst til at lægge navn til: Talentmassen er begrænset.

I USA's kongres stemmer medlemmerne efter samvittighed, så hver en stemme tæller, og hvert medlem har indflydelse. Men i Folketinget er partidisciplinen blevet stadig hårdere, og i realiteten bestemmer en håndfuld politikere det hele, mens resten er reduceret til stemmekvæg.

Den ledelsesform – som stort set er afskaffet i resten af samfundet – appellerer ikke til landets bedste hjerner, som ville gå ned i både løn og indflydelse for at følge en tilværelse som politiker med usikre karriereudsigter.

Der er mange grunde til, at en politisk karriere for mange er et dødsbrev. Mens ingen af dem retfærdiggør, hvorfor en mand som Bjørn Westh for et par år siden i et avisinterview måtte klage over, at hans telefon aldrig ringede mere. Som tidligere minister for landbrug, trafik og justits har han beklædt nogle af landets tungeste poster. Det rakte til et job som formand for Viborg Amts miljøudvalg.

»Erfaringen som politiker er mere brugbar, end folk tror. Men erhvervslivet kan ikke lide et politisk mærke, specielt ikke fra den ene side af salen. Og så er man bange for, at folks erfaring enten er for specifik eller for generel. Man overser, at politikere er gode til hurtigt at sætte sig ind i store stofområder. Den evne værdsættes ikke», siger Bjørn Westh.

Faktisk fandt han sig et job, der gav mening: »Jeg fungerede som politisk rådgiver og sparringspartner og var med til forhandlingerne i Bruxelles. Dér følte jeg, at nogle af mine erfaringer blev udnyttet».

Det var for landbrugsministeren i Litauen.

esben.kjaer@pol.dk